

Załącznik 3. do Diagnozy lokalnej BMK 2024 województwo podkarpackie Panele dyskusyjne

Spis treści

Notka metodologiczna	3
Partnerstwo/Inicjatywa 1. BądźMY Razem w Kulturze / Kultura nie gryzie	4
Partnerstwo/Inicjatywa 2. COOLturalny Team / KultuRElia	5
Partnerstwo/Inicjatywa 3. Dziewczyńskie Centrum (Po)Mocy / ZmieniaMY DZIEWCZYNY	7
Partnerstwo/Inicjatywa 4. Fotohistorykon / Kobiety w dawnych czasach	9
Partnerstwo/Inicjatywa 5. Głos Tradycji / Wieczórkowo	10
Partnerstwo/Inicjatywa 6. GraMYOKrosno / KrosCon: Konwent Gier i Fantastyki oraz Przystanki KrosCon	11
Partnerstwo/Inicjatywa 7. Historią Natchnieni / Jestem jej częścią – za kotarą dziejów Birczy	13
Partnerstwo/Inicjatywa 8. Horyzont / Parasol	14
Partnerstwo/Inicjatywa 9. Kuźnia Inspiracji / Porcelanowe plotki, komódkowe tajemnice	16
Partnerstwo/Inicjatywa 10. Młodzi na czele ZS-owa akademia / ZS-owa akademia robotyki	17
Partnerstwo/Inicjatywa 11. Młodzi...Gniewni...Kulturalni...	18
Partnerstwo/Inicjatywa 12. RazeM – O sobie samym	20
Partnerstwo/Inicjatywa 13. Ta Nasza Młodość / Kultura kontra natura	21
Partnerstwo/Inicjatywa 14. Z Historią w Tle... / Z historią w tle...	23

Notka metodologiczna

Panel

Założenia: spotkanie młodzieży i realizatorów projektów; wspólna interpretacja danych ze spacerów i notesów kultury; rozpoznanie potrzeb młodzieży i barier w ich realizacji.

Cel: podsumowanie rezultatów zastosowanych działań, rozmowa o potrzebach i uczestnictwie w kulturze młodych ludzi.

Efekt: szczegółowa notatka zawierająca poruszaną tematykę (problemy), przykładowe wypowiedzi i dokumentację przebiegu spotkania

W ramach Diagnozy lokalnej w województwie podkarpackim w 2024 r. uzyskano komplet materiału badawczego z 14 inicjatyw, tj.:

Lp.	Nazwa partnerstwa	Nazwa inicjatywy	Autor opracowania
1.	BądźMY Razem w Kulturze	Kultura nie gryzie	Dominika Jędrzejczyk-Wielgosz
2.	COOLturalny Team	KultuRElia	Irena Szczypek
3.	Dziewczyńskie Centrum (Po)Mocy	ZmieniaMY DZIEWCZYNY	Małgorzata Pacuła
4.	Fotohistorykon	Kobiety w dawnych czasach	Joanna Kostkiewicz
5.	Głos Tradycji	Wieczórkowo	Ewa Grzebień
6.	GraMYOKrosno	KrosCon: Konwent Gier i Fantastyki oraz Przystanki KrosCon	Damian Ziemia
7.	Historią Natchnieni	Jestem jej częścią – za kotarą dziejów Birczy	Sylwia Grygier
8.	Horyzont	Parasol	Małgorzata Leja
9.	Kuźnia Inspiracji	Porcelanowe plotki, komódkowe tajemnice	Małgorzata Walaszczyk-Faryj
10.	Młodzi na czele ZS-owa akademii	ZS-owa akademii robotyki	Anna Śliwa
11.	Młodzi...Gniewni...Kulturalni...	Młodzi...Gniewni...Kulturalni...	Anna Kordys
12.	RazeM	O sobie samym	Anna Śliwka
13.	Ta Nasza Młodość	Kultura kontra natura	Katarzyna Grabka
14.	Z Historią w Tle...	Z Historią w Tle...	Anna Duliban

Uwaga! Wszystkie zdjęcia w niniejszym opracowaniu pochodzą z archiwów realizatorów poszczególnych inicjatyw.

Partnerstwo/Inicjatywa 1. BądźMY Razem w Kulturze / Kultura nie gryzie

Spotkanie panelowe odbyło się 6.06.2024 z młodzieżą licealną (Grupa Nieformalna oraz koledzy i koleżanki) w sali konferencyjnej Gminnego Ośrodka Kultury w Nowym Żmigrodzie.

Z przedstawionych treści rozmów, analizy notesu kulturalnego wynika to, że młodzież dziś jest nadal trochę zagubiona, nie mają swojego sprecyzowanego kierunku, trudno im znaleźć swoje indywidualne pasje. Z notesów też wynika (mieliśmy ich 5 szt. wypełnionych), że dziewczyny częściej wykonują jakieś rękodzieło, robótki – biżuterie, czytają książki, chodzą na spacer. Chłopaki natomiast – czas wolny spędzają z kolegami na różnych wyjściach, to pod sklep, to do remizy strażackiej, to rower. Jeden z badanych miał pasje cyfrowe i interesował się programami, historią, życiem strażackim w swojej wiosce. Niestety z notesu wynikało, że był nieco wyizolowany. Mało było wpisów ze spotkań z rówieśnikami.

Co wynikało z podsumowania notesów kultury? Akceptacja nazwy inicjatywy, rozmowa o projekcie roku poprzedniego. Młodzież zastanawiała się jak to ze sobą połączyć i co kontynuować. Na spotkaniu, które trwało dość długo (około 2 h) młodzi ludzie stworzyli szkielet projektu pt. „Kultura nie gryzie!”

Spotkanie panelowe 6.06.2024 r. sala konferencyjna i widowiskowa ze sceną w GOK.

Partnerstwo/Inicjatywa 2. COOLturalny Team / KultuRElia

Data: 06.08.2024 i 11. 08. 2024 (13 - 18 lat); miejsce spotkania: Biblioteka w Chmielniku; liczba osób: młodzież – 7 osób, dorośli – 3 osoby; czas trwania - 2,5 h.

Wbrew opiniom dorosłych młodzież chce być słuchana i pytana, chce też być usłyszana. Podczas panelu mieli bardzo dużo do powiedzenia i opowiedzenia. Młodzi zauważają co w ich otoczeniu jest pozytywne, a co negatywne, wiedzą też czego by chcieli i co im przeszkadza. Spotkanie młodzieży i realizatorów projektów było ciekawym doświadczeniem dla nas wszystkich i pozwoliło na wspólną interpretację danych ze spacerów i notesów kultury. Młodzież szczerze podzieliła się swoimi przemyśleniami i wyłania się z nich taki oto obraz. Mają dwa rodzaje potrzeb: materialne, które pozwolą poczuć się w swoim otoczeniu komfortowo (infrastruktura dostosowana do ich oczekiwań, różnorodność miejsc) i niematerialne dające możliwości poczucia się dobrze „we własnej skórze” rozumienia siebie, świata, przestrzeń na pogłębianie relacji z innymi, na rozwój zainteresowań, umiejętności, chcą być usłyszani i wpływać swoim głosem na otoczenie.

W pierwszym przypadku chcieliby żeby ich wieś miała wszystko to co miasto lub miejscowość lepiej wyposażone, (np. pumtracki, parki linowe, siłownię, basen), oferowała im nietypowe zajęcia, koncerty i wydarzenia im dedykowane. Ale mimo tych niedostatków doceniają to, że ich mała ojczyzna jest zielona, oferuje przestrzeń i nie jest przeludniona, mimo, że wieś jest duża, a wspomniane potrzeby może chociaż częściowo zaspokoić pobliskie miasto.

Brakuje im również nietypowych zajęć jak szermierka, kursy samoobrony, ale przede wszystkim imprez dedykowanych młodzieży: dyskotek, koncertów. itd. gdzie oni będą głównymi twórcami i odbiorcami bez całych rodzin z małymi dziećmi i dorosłych.

Co do drugiej grupy potrzeb młodzi chcą dowiadywać się więcej o sobie, pracować na emocjach, uczyć się rozpoznawania ich. Chcieliby edukować się jeśli chodzi o wystąpienia publiczne, ćwiczyć emisję głosu i realizować ciekawe podcasty, ich tematem byłyby sprawy ważne dla młodzieży, którymi chcą się dzielić ze światem i głośno o nich mówić. Do tych nagrań chcą zapraszać innych młodych, ale także dorosłych ze swojego otoczenia. Ponadto brakuje im zajęć pozalekcyjnych dzięki którym mogą się na „zupelnym luzie” czegoś ciekawego nauczyć, ale (co dla nich bardzo ważne) nawiązać z rówieśnikami głębsze relacje niż w szkole. Dla nich to będzie odprężenie po pogoni za sukcesem jaki mają na co dzień. Jak powiedzieli szkoła nie daje szansy żeby zwyczajnie robiąc coś twórczego rozmawiać ze sobą i się poznawać, trzeba ciągle zaliczać sprawdziany i „pędzić do przodu”. Zajęcia artystyczne poza szkołą są zupełnie inne, dają odskocznnię i relaksują. Chcieliby zmierzyć się z czymś mało popularnym, jak rzeźba w glinie, rękodzieło z drewna, szydełkowanie itd. Ale też zwyczajnym jak gotowanie, tylko w dużej grupie, bo daje możliwość poznania się lepiej i relaksuje.

Co im przeszkadza aby to realizować? Czasami brak odwagi, funduszy, brak oferty w miejscu zamieszkania, dorośli którzy im nie ufają i traktują ich jak dzieci lub mało osób, które chcą z nimi pracować, słuchać ich potrzeb, traktować jak partnerów, bo przecież „oni” wiedzą lepiej i zrobią lepiej.

Partnerstwo/Inicjatywa 3. Dziewczyńskie Centrum (Po)Mocy / ZmieniaMY DZIEWCZYNY

Panel odbył się w Szkole Podstawowej Nr 2 w Lubaczowie w dniu 13 czerwca 2024. Udzieliła grupa 17 dziewczyn, uczestniczek projektu, koordynator Małgorzata Pacuła, przedstawiciel SPD Trampolina Małgorzata Szabatowska i Dyrektor Szkoły Tomasz Ratowski. Spotkanie odbyło się w gabinecie psychologa szkolnego, miało charakter rozmowy, co sprzyjało dobrej komunikacji, braku sformalizowanego charakteru. Podczas panelu omówiono rekrutację do projektu, który ma wyłonić liderki projektu. Zgłosiło się 17 dziewczyn z klas VI i VII, w tym również dziewczynki, które do tej pory odmawiały udziału w podobnych aktywnościach. Dziewczynki zapoznały się z założeniami projektu i zgłaszały swoje uwagi. Najważniejsze z nich to:

- 1) Projekt jest fajny, bo zakłada, że pracujemy tylko z dziewczynami. Wreszcie ktoś zwrócił uwagę tylko na nas, na nasze potrzeby. Chcemy być zauważone, chcemy, by uwierzono, że możemy wiele zrobić.
- 2) Najważniejsze w projekcie jest to, że to my decydujemy. Zapytano nas, czego potrzebujemy, by stać się silniejsze, bardziej aktywne. Możemy wskazywać, co nas interesuje, co nam się podoba.
- 3) Słyszymy, że nikt nas nie będzie oceniał za wybór kultury, którą chcemy poznawać. Chcemy powiedzieć światu, że znamy się na piłce nożnej, słuchamy ciężkiej muzyki, makijaż dla nas jest formą uczestniczenia w kulturze.
- 4) Bardzo chcemy się dzielić tym, kim jesteśmy z młodszymi dziewczynami i chłopakami też. Oni są częścią naszego świata, ale nie mogą nad nami dominować słowem i siłą fizyczną.
- 5) Aby być liderkami, potrzebujemy liderek i liderów. Potrzebujemy życzliwych dorosłych, wrażliwych przewodników pod kulturze.

Uczennice, rozmawiając o swoim uczestnictwie w kulturze, wskazują następujące formy:

- 1) Szkoła muzyczna i Miejski Dom Kultury w Lubaczowie, jako miejsce tworzenia muzyki. W obu tych miejscach działają zespoły muzyczne, chór, zajęcia muzyczne i rytmiczne. Dziewczynki zauważają, że bywa to spore obciążenie czasowe dla nich, ale daje dużą satysfakcję i często pełni rolę uspokajającą, wyzwala emocje.
- 2) Szkoła - lekcje języka polskiego, plastyki i muzyki. To miejsce i okres, w którym uczennice mają styczność z literaturą i poezją, czego na co dzień nie mają. Literatura i kultura wysoka są dla dziewczyn za trudna, czasem oceniają jako nudną.
- 3) Dom - miejsce czytania i słuchania muzyki, najczęściej na YouTube, Spotify, aplikacjach internetowych. Dużo czasu poświęcają dziewczyny na oglądanie filmików twórców internetowych, niekoniecznie wysokiej jakości. Jeśli chodzi o tworzenie kultury w domu, to najczęściej dziewczyny piszą teksty, czasem teksty piosenek, rzadko wiersze. Czytają dużo, są to polecane na forach młodzieżowych powieści, najczęściej o miłości młodzińczej. Spora część dziewczyn interesuje się sportem, ogląda mecze piłki nożnej, najczęściej z rodzinami. Zauważają jednak, że otoczenie nie inspirowa ich do uczestnictwa w kulturze wysokiej - ani rodzina, ani nawet szkoła nie proponuje im wyjazdu do teatru, filharmonii, na wystawy, do muzeum. Tak naprawdę to nie do końca wiedzą, jak należy zachowywać się na koncercie (kiedy oklaski, w jakim rytmie), w muzeum, jak ubrać się na konkretną uroczystość czy wydarzenie. Zwracają uwagę na to, że powinien być to element wykształcenia.

Dziewczyny wskazały, że mają wiele do przekazania młodzieży szkolnej, stąd pomysł na kawiarenkę kulturalną, która będzie inaugurować projekt. Dziewczyny zorganizują poczęstunek (same wskazały, co przygotowują, zrobiły listę, podział). Towarzyszyć temu będą wydarzenia kulturalne: warsztaty manualne (origami, szydełko), które poprowadzą same. Chcą też czytać maluchom, także poezję. Poprosiły o wsparcie, jeśli chodzi o kulturę wysoką - nie mają pojęcia, co może być dla nich interesujące. Koordynator zaproponował Lublin, jako miejsce włoskiego renesansu w architekturze, bogate w wydarzenia kulturalne, ciekawe miejsca i piękną historię. Dziewczyny zaproponowały również warsztaty ze znanym sobie człowiekiem ze świata sportu i działalności społecznej, który na co dzień pracuje

w zawodzie zaufania społecznego, wspiera rozwój osobowości, ducha fair play. Bardzo podkreślały też, że finał musi odbyć się 7 października - w Dzień Dziewczyn i że musi on wyglądać inaczej niż rok temu - powinien wspierać nie cechy wyglądu dziewcząt, ale ich mocne strony, sprawczości i ideę siostrzeństwa. Dziewczyny zadeklarowały kontakt w celu omawiania szczegółów, zaraz założyły grupę na messenger.

Partnerstwo/Inicjatywa 4. Fotohistorykon / Kobiety w dawnych czasach

Panel FOTOHISTORYKON Uczestniczyło 4 osób + koordynator Forma: swobodne spotkanie w domu kultury w Wyszatycach data: 15 czerwca 2024 godzina 19.00, czas trwania: około 1,5 godz. Notatka z Panelu Podczas spotkania omówiliśmy potrzeby i przeszkody jakie stoją przed młodymi ludźmi z gminy Żurawica. Młodzież uczestniczy w zajęciach organizowanych przez Gminny Ośrodek Kultury. Bardzo lubią jak gdzieś wyjeżdżają, albo ze szkolną wycieczką, albo z wycieczką z domu kultury, lub prywatnie. Brakuje im zabawy, są „przedukowani”, narzekają, że wszystkie wycieczki szkolne są albo do muzeum albo zwiedzanie z przewodnikiem zabytków. Uważają, że dorośli też się bawią i wygłupiają ale w kontakcie bezpośrednim od razu stają się poważni, oburzają się na ich wygłupy. Jeżeli już ma być nauka czegoś, to chcą rzeczy nowych, męczą ich powtarzanie tego samego materiału. Tak jakby nie dowierzano im, że pojęli rzecz za pierwszym razem. Potrzebą jest też możliwość wykazania się kreatywnością ale też danie upustu zabawie. Swobodnego spędzania czasu. Młodzież mówiła o chęci działania, zrobienia czegoś interesującego, motywującego do spotkania się i wyjścia z domu. Wszyscy lubią przeglądać różne media społecznościowe, lubią śmieszne zdjęcia. Przeglądają wspólnie na przerwach lub po szkole ale też robią to w domach. Czasem robią sobie zdjęcia jak skaczą lub się śmieją. Te zdjęcia są bez powodu i nie są nigdzie wykorzystane, są obejrzone po zrobieniu i przepadają później. Na spotkaniu rozmawiali o różnych zajęciach i zainteresowaniach, są to głównie sprawy plastyczne, muzyczne, teatralne.

Partnerstwo/Inicjatywa 5. Głos Tradycji / Wieczórkowo

Spotkanie młodzieży, realizującej inicjatywę „Głos tradycji” odbyło się 15 czerwca 2024 r. w Jasielskim Domu Kultury i trwało ponad godzinę. Uczestniczyło w nim sześć osób w wieku od 13 do 18 roku życia. Obecna na spotkaniu Elwira Musiałowicz – Czech, dyrektor Jasielskiego Domu Kultury oraz Ewa Grzebień, Partner I, z zainteresowaniem słuchały młodych ludzi, którzy bardzo chętnie opowiadali o swoich potrzebach i oczekiwaniach. Podczas spotkania poruszone zostały tematy spędzania wolnego czasu przez młodzież i ich zainteresowania. Z analizy 4 notesów wynika, że młodzi ludzie spędzają go bardzo podobnie: na czytaniu książek, słuchaniu muzyki, śpiewaniu, udziału w wydarzeniach kulturalnych, konkursach i spotkaniach towarzyskich oraz spacerach. Są jednak rzeczy, które ich pasjonują indywidualnie, m.in. projektowanie ubrań, fotografowanie krajobrazu, wycieczki górskie. Mając świadomość, że ich głos jest ważny i wysłuchany, dzielili się swoimi spostrzeżeniami i bolączkami. Od razu bardzo chętnie zaangażowali się w projekt, z nadzieją, że zapoczątkują coś wartościowego i oczekiwanego także przez ich rówieśników. Młodzi ludzie jednogłośnie przyznają, że są przebodźcowani nadmiarem informacji, spędzaniem czasu w smartfonie lub przed komputerem, mają zbyt dużo zajęć pozalekcyjnych, a mało czasu na odpoczynek, na spotkania w realnym świecie z rówieśnikami. Są zmęczeni takim stylem i trybem życia. Ich czynności są powtarzalne i przewidywalne. Zastanawiają się więc, jak kiedyś ich rodzice, dziadkowie czy pradziadkowie spędzali czas, co robili i jak wyglądało ich codzienne życie. Z żalem przyznają, że nie słuchali opowieści swoich przodków, ich wspomnień, nie przywiązywali do tego wagi. Zauważają też, że w szkole brakuje działań czy nawet zwykłych rozmów o tradycji, korzeniach, tożsamości, a bardzo tego potrzebują. Jedna z uczestniczek przyznała, że zaczęła interesować się piosenką ludową, z kolei inny uczestnik dodał, że czyta i wciąż poszukuje informacji o tradycjach jasielszczyzny, bo chce poznać swoje korzenie, obrzędy, kulturę przodków, tradycje. Zresztą podczas spaceru, który odbył się 12 czerwca 2024 r. również poruszony został temat dawnego, prostego i przede wszystkim spokojniejszego życia. Młodzież zasygnalizowała więc wyraźnie swoje oczekiwania i potrzeby. Jak wynika z notesów, jest to młodzież, która działa aktywnie w kulturze, ale potrzebuje poszerzenia horyzontów i odmiany, powrotu do korzeni. Korzysta z kultury, którą oferują jasielskie instytucje, ale prowadzi też poszukiwania we własnym zakresie. Po spacerze i spotkaniu, młodzież jasno wyartykułowała swój pomysł, dlatego też inicjatywa „Głos tradycji”, będzie nawiązywać do tradycji regionu jasielskiego. I być może właśnie ta idea spowoduje, że młodzi bardziej i chętniej zaangażują się w tego typu działania.

Partnerstwo/Inicjatywa 6. GraMYOKrosno / KrosCon: Konwent Gier i Fantastyki oraz Przystanki KrosCon

Panel dyskusyjny – wspólna interpretacja danych ze Spacerów i Notesów kultury. Cel i Kontekst Spotkania – panel dyskusyjny zorganizowany 14.06.2024 r. w Regionalnym Centrum Kultur Pogranicza (RCKP) w Krośnie miał na celu podsumowanie wyników spacerów badawczych oraz interpretację danych zebranych w notesach kultury. Celem spotkania było zrozumienie potrzeb młodzieży oraz zidentyfikowanie barier w ich uczestnictwie w życiu kulturalnym miasta. Spotkanie to stanowiło część przygotowań do KrosConu, konwentu gier i fantastyki, który promuje aktywne uczestnictwo w kulturze i integrację społeczności lokalnej.

Uczestnicy – w spotkaniu uczestniczyło 4 młodych ludzi w wieku 13-22 lat, którzy wcześniej brali udział w spacerach badawczych, oraz czterech realizatorów projektów z Fundacji GraTy.

Forma Spotkania – spotkanie miało swobodny charakter i odbyło się w jednej w fundacji GraTy, które jest centralnym punktem spotkań w projekcie. Uczestnicy siedzieli w kręgu, co sprzyjało otwartemu dialogowi i integracji. W trakcie spotkania korzystano z dokumentacji zebranej podczas spacerów oraz notatek kultury, które młodzież sporządziła podczas wcześniejszych badań.

Przebieg Spotkania:

Wprowadzenie – Moderator rozpoczął spotkanie od przedstawienia celu panelu oraz przypomnienia kluczowych momentów zebranych podczas spacerów badawczych. Podkreślono, że spotkanie ma na celu wspólne zrozumienie potrzeb młodzieży oraz dyskusję na temat barier, które mogą utrudniać ich uczestnictwo w kulturze.

Dyskusja na temat zebranych danych – Moderator zaprosił uczestników do dzielenia się swoimi przemyśleniami na temat odwiedzonych miejsc i obserwacji. Dyskusja została podzielona na kilka kluczowych tematów, które wynikały z analizy notesów kultury i spacerów badawczych.

1) Popularne miejsca spotkań – Park Miejski im. Adama Mickiewicza:

– problemy – młodzież doceniła park jako kluczowe miejsce spotkań, ale zauważyła brak regularnych wydarzeń plenerowych, które mogłyby uczynić go jeszcze bardziej atrakcyjnym;
– przykładowa wypowiedź – „*Park jest super, ale mogłoby być więcej imprez na świeżym powietrzu, nie tylko dla małych dzieci ale i dla nastolatków.*”

2) Sztuki – zakole rzeki:

– problemy – zakole rzeki jest popularnym miejscem wieczornych spotkań, ale brakuje tam podstawowej infrastruktury, takiej jak oświetlenie i kosze na śmieci;
– przykładowa wypowiedź – „*Często spotykamy się nad rzeką, ale wieczorami jest tam ciemno i nie zawsze jest gdzie wyrzucić śmieci. Bywa że pojawia się szemrane towarzystwo*”;

3) Różnorodność ofert kulturalnych – Regionalne Centrum Kultur Pogranicza (RCKP):

– problemy – uczestnicy chwalili RCKP za bogaty program, ale zasugerowali większe zaangażowanie młodzieży w planowanie wydarzeń oraz organizację maratonów filmowych i warsztatów tematycznych;
– przykładowa wypowiedź – „*RCKP organizuje dużo fajnych wydarzeń, ale chcielibyśmy mieć większy wpływ na program*”;

4) Centrum Aktywności Młodzieży (CAM):

– problemy – CAM jest cenione za inicjatywy prowadzone przez młodzież, jednak uczestnicy wskazali na potrzebę dodatkowych zajęć i warsztatów, szczególnie w obszarze technicznym i artystycznym;
– przykładowa wypowiedź – „*CAM to świetne miejsce, ale brakuje mi warsztatów z nowych technologii i więcej zajęć artystycznych*”;

5) Bezpieczne i dostępne miejsca spotkań – Centrum Handlowe Vivo! Krosno:

– problemy: Jest to jedno z najczęściej odwiedzanych miejsc, szczególnie w deszczowe dni. Młodzież zasugerowała, że Vivo! mogłoby lepiej wspierać młodzieżowe inicjatywy, takie jak mini-turnieje gier planszowych;

– przykładowa wypowiedź – "Vivo! to fajne miejsce na spotkania, ale mogliby organizować jakieś spotkania z influencerami";

6) Podcienia Rynku:

– problemy – Podcienia Rynku są centralnym punktem spotkań, ale brakuje tam wystarczającej liczby ławek i miejsc do siedzenia. Zwracali też uwagę na niezbyt przyjemne zachowanie Strażników Miejskich a także co niektórych z właścicieli kamienic.

– przykładowa wypowiedź – „Podcienia Rynku są zawsze pełne młodzieży, ale nie ma gdzie usiąść. Może mogliby postawić więcej ławek i zorganizować silent disco?”;

6) Wsparcie dla kreatywności i rozwoju – Biblioteka Publiczna w Krośnie:

– problemy – jest ceniona za warsztaty i spotkania autorskie, ale uczestnicy zauważyli potrzebę rozszerzenia oferty o więcej spotkań z autorami fantastyki oraz warsztatów kreatywnych.

– przykładowa wypowiedź – „Biblioteka organizuje świetne warsztaty, ale brakuje mi więcej spotkań z autorami książek fantasy. To by było naprawdę inspirujące”;

7) Stadion MOSiR Krosno:

– problemy – stadion jest miejscem aktywności sportowych, ale młodzież zasugerowała organizację otwartych treningów i eventów sportowych wieczorami, co mogłoby przyciągnąć więcej młodych ludzi;

– przykładowa wypowiedź – „Chętnie wzięlibyśmy udział w wieczornych otwartych treningach na stadionie. To by była świetna okazja do ruchu i spotkań”.

Rozpoznanie potrzeb i barier – podczas dyskusji zidentyfikowano kluczowe potrzeby młodzieży oraz bariery w ich realizacji:

– potrzeby – większa liczba wydarzeń kulturalnych dla młodzieży, lepsza infrastruktura w miejscach spotkań, zaangażowanie młodzieży w organizację wydarzeń, oraz dostęp do bezpiecznych i dobrze wyposażonych przestrzeni do spędzania czasu wolnego;

– bariery – brak oświetlenia i odpowiedniej infrastruktury w miejscach takich jak zakole rzeki, ograniczona liczba miejsc siedzących w Podcieniach Rynku, niewystarczające zaangażowanie młodzieży w planowanie wydarzeń kulturalnych, oraz brak regularnych otwartych zajęć sportowych.

Podsumowanie i wnioski – Moderator podsumował dyskusję, zwracając uwagę na główne wnioski płynące z rozmów. Uczestnicy zgodzili się, że istotne jest dalsze rozwijanie oferty kulturalnej dla młodzieży oraz angażowanie ich w proces planowania i realizacji wydarzeń. Zasugerowano również kilka konkretnych działań, które mogłyby poprawić jakość życia młodzieży w Krośnie, takich jak lepsza infrastruktura w miejscach spotkań i organizacja tematycznych wydarzeń.

Partnerstwo/Inicjatywa 7. Historią Natchnieni / Jestem jej częścią – za kotarą dziejów Birczy

W dniu 10 czerwca br. w Gminnym Ośrodku Kultury, Sportu i Turystyki w Birczy odbyło się spotkanie młodzieży z realizatorami projektu- przedstawicielami ośrodka kultury. Udział w panelu wzięły te same osoby, które brały udział w spacerze badawczym. Przedział wiekowy 13-15 lat.

Grupie przedstawiono rezultaty dostarczonych notesów oraz wspólnie podsumowano spacer badawczy. Wnioski jakie wyciągnięto: młodzież w ciągu tygodnia ma wiele zorganizowanych zajęć. Są to zajęcia prowadzone w ośrodku kultury, zajęcia dodatkowe w szkole jak i zajęcia organizowane przez rodziców. Młodzież jest zmęczona nauką oraz zajęciami dodatkowymi wspierającymi rozwój ich edukacji (wiele osób korzysta z korepetycji). Podkreślają istotną potrzebę spotykania się z rówieśnikami- wręcz wskazują ją jako najważniejszą, jednak nie są to spotkania zorganizowane i ściśle zaplanowane, młodzi ludzie nie mają określonych pomysłów na wspólne spędzanie i organizowanie swojego czasu, wystarczy im swoja obecność. Zazwyczaj są to spotkania, w których głównym elementem spajającym jest smartfon i media społecznościowe, NIESTETY. Jak sami mówią „takie są trendy”. Z obserwacji jednoznacznie wynika, że młodzież nie potrafi się rozstać z telefonem. Co więcej zauważyliśmy, że trudno jest im je nawet schować do kieszeni. Większość trzymała je w ręku podczas całego spaceru. W dobie smartfonów rządzi bezkonkurencyjnie TikTok, instagram i pozostałe media, a główne tematy to nowe trendy tam pojawiające się. Najbardziej popularne wśród nich są nagrywane krótkie filmiki, które przynajmniej jednogłośnie także wymagają pewnego wysiłku. Pomimo, że nie są to ich własne pomysły a powielane schematy, np. układ choreograficzny, który jest swego rodzaju „challengem”, grupy rzucają sobie wzajemnie wyzwania do np. jego nauki, to jednak wymagają pewnego wysiłku. Warto podkreślić także język jakim młodzi się porozumiewają, język ten daleko odbiega od potocznego. Wiele razy młodzież była proszona o to by wytłumaczyć sens wypowiedzi. Pojawiały się zwroty „slay”, „cringe” „essa” itp. To również wymaga pewnej inicjatywy i kreatywności. Gdy młodzież została pochwalona, pojawiła się zdecydowana pewność siebie i uśmiech. To ważny aspekt współpracy z młodzieżą. Doceniać zaangażowanie, chwalić i mobilizować. Na pewno wykorzystamy to w swoim projekcie. Uczestnicy panelu podkreślili, że chętnie biorą udział w projektach szkolnych, jednak nie jest to bezinteresowne! Z reguły za udział w projektach otrzymują dodatkowe bonusy, punkty w zachowaniu bądź dodatkową ocenę motywującą. Jednak gdy mają do wyboru czas na zabawę a czas na spotkania projektowe i warsztaty, wybór jest oczywisty. Wynika to po części z grupy, która bierze udział w projekcie (zazwyczaj klasa). W sytuacji gdy projekt nie dotyczy grupy klasowej a grupy, którą tworzą osoba a nią je spajającą jest pasja- wysiłek związany z realizacją projektu- przestaje mieć dla nich znaczenie. Ważna jest obecność osób zainteresowanych tym samym tematem – „ktoś podobny do mnie” i realizacja staje się przyjemnością i wspólnym celem. Takie założenie ma też nasz projekt. Grupa jest mocno zaangażowana w różne aktywności, które wykorzystamy w naszym projekcie. Panel trwał 40 minut.

Partnerstwo/Inicjatywa 8. Horyzont / Parasol

Data spotkania: 11.06.2024r.; miejsce spotkania: okrągły stół na korytarzu Szkoły Podstawowej im. bł. ks. Jerzego Popiełuszki w Majdanie Sieniawskim; czas trwania: 2 h; liczba uczestników: 12 osób

Młodzież na podstawie danych ze spaceru i notesów kultury jest zdania, że „to, co we wsi jest do zobaczenia i poznania już widzieli i znają”. Potrzebują dla siebie nowej przestrzeni, zainteresowania się mini i traktowania ich poważnie. Młodzi ludzie mając swoje potrzeby i oczekiwania przekazują komunikaty o gotowości do współpracy i uczestnictwa w kulturze; „przecież nie można bez przerwy siedzieć w domu na telefonie”. Po obserwacjach i rozmowach, istnieje zagrożenie, że młodzież nie do końca jest świadoma poważnych uzależnień od komunikatorów i mediów społecznościowych. Ma problemy z dbałością o swój dobrostan, bywa wobec siebie złośliwa i mało empatyczna.

Spacer i rozmowy wykazały, że Majdan Sieniawski ma potencjał przestrzeni lasów, pól i łąk. Są we wsi miejsca związane z historią, którą młodzi poznają również w szkole. Jednak bardzo brakuje rozwiązań, które wsparłyby działania na rzecz kultury i integracji przy organizacji czasu wolnego. Cały czas brakuje miejsca poza szkołą do ciekawego, aktywnego spędzania czasu. Tu padały konkretne wskazania na organizowanie spotkań poza szkołą, „pod gołym niebem”, w otwartej przestrzeni, gdzie można pośpiewać, porysować, coś pożytecznego wykonać, odpocząć, zrelaksować się w zespole rówieśniczym. Sporo mówiono o promocji takich działań, które organizowane są przy współudziale młodzieży. Według uczestników panelu tym, co blokuje takie działania z młodzieżą i dla młodzieży jest brak osób do wsparcia ich w pomysłach i działaniach, brak miejsca dla młodych poza szkołą w miejscowości i gminie, brak możliwości pozaszkolnego spędzania czasu „tak, jak chcą” i mają tu na myśli „pożyteczny czas”, może niekiedy „leniwy”, jednak „zorganizowany wspólnie”.

Uczestnicy panelu mówili o aktywności sportowej na świeżym powietrzu, poza boiskiem, „brakuje nam miejsca spotkań poza domami, gdzie najczęściej spędzamy wolny czas na oglądaniu filmów i grach w internecie”. Młodzi z niepokojem i zniechęceniem mówili „brakuje nam samodzielności w organizowaniu wspólnych spotkań, a jesteśmy pomysłowi, niestety wyręczeni i ograniczani przez dorosłych”.

Uczestnicy panelu opowiadali, jak występując na regionalnym przeglądzie „Dziecko w Folklorze” zdobyli główną nagrodę i na tym się skończyło. Twierdzili, że „chętnie mogą się spotykać, śpiewać, odbywać próby, organizować koncerty, wystawy, bawić się, pracować, spotkać się z Zespołem Majdaniacy, którzy znają ze swojego życia ciekawe historie”. Dbając o dobrostan młodych zakłada się takie działania projektowe, które będą stwarzać możliwości realizacji ich potrzeb, oczekiwań i planów.

Partnerstwo/Inicjatywa 9. Kuźnia Inspiracji / Porcelanowe plotki, komódkowe tajemnice

Spotkanie odbyło się w Transgranicznym Centrum Wymiany Kulturalnej 12.06.2024r. W spotkaniu wzięło udział sześć osób reprezentujących grono młodzieży, pracownicy Ośrodka Kultury w Dukli oraz współkoordynator projektu.

Spostrzeżenia młodzieży:

W Dukli jest wiele atrakcji turystycznych między innymi: szlaki turystyczne piesze, rowerowe, edukacyjne, tematyczne, konne, zabytki, muzea oraz wydarzeń kulturalnych takich jak: koncerty, imprezy okolicznościowe, występy chórów. Wspólnie stwierdziliśmy, że dzieci, dorośli i seniorzy w naszej Gminie mają bogatą ofertę spędzenia wolnego czasu. Brakuje jednak atrakcyjnych propozycji dla młodzieży, które byłyby impulsem do wyjścia z domu i zintegrowania się z rówieśnikami. Naszym zdaniem można by było organizować więcej spotkań młodego i starszego pokolenia, gdzie młodzi nauczyliby się wykonywać rękodzieło, piec wypieki, itp. więcej wspólnych wyjść tak zwanych rajdów pieszych czy rowerowych, gdzie można by było wspólnie spędzić czas i wymienić poglądy czy dowiedzieć się czego nowego.

Pomysły młodzieży na ciekawe spędzenie czasu:

- współorganizacja np. wydarzeń kulturalnych dla lokalnej społeczności, festiwal kolorów, który cieszy się dużą popularnością w polskich miastach,
- warsztaty kulinarne – poznanie dukielskich potraw, wypieków itp.,
- warsztaty zaspokajające zainteresowania młodzieży tj. śpiew, taniec, moda,
- rajdy, ogniska,
- warsztaty rękodzielnicze,

Partnerstwo/Inicjatywa 10. Młodzi na czele ZS-owa akademia / ZS-owa akademia robotyki

Idea przedsięwzięcia: Spotkanie młodzieży oraz koordynatorów w celu podsumowania i interpretacji wspólnego wyjścia oraz podsumowania działań ze spisanych notesów spędzania wolnego czasu, czasu z kultura czy tak zwyczajnie odpoczynku na świeżym powietrzu. Notesy sporządzone przez młodzież wskazują, że dużo czasu poświęcają na pisaniu oprogramowani czy tworzenie filmików. Głównie ich czas poświęcony jest nowym technologiom. Nie mniej również spotykają się z rówieśnikami.

Forma: spotkanie w bibliotece

Cel: w trakcie spaceru badawczego uczniowie podzielili się swoimi przemyśleniami, rozmawialiśmy o ich zainteresowaniach i ulubionych formach spędzania wolnego czasu. Uczniowie podzieli się spostrzeżeniami na temat spędzania swojego wolnego czasu. Zauważyli również że coraz częściej opiera się ona na nowych technologiach. Rzadziej spotykają się w kinie, teatr czy muzeum to tylko z wycieczką szkolną.

Efekt: Dało się zauważyć, że najczęstszym tematem rozmów były dyskusje o nowych technologiach, pomysłach na przyszłe działania. Młodzież podzieliła się również swoimi refleksjami na temat umiejętności budowania robotów i programowania. W tej dziedzinie upatrują swój rozwój oraz przyszłość. Większość uczniów hobbystycznie interesuje się mechaniką, robotyką, programowaniem czy automatyką- to prawdziwi pasjonaci tej dziedziny. Dużo czytają i oglądają- są teoretykami, ale brakuje im przygotowania praktycznego aby mogli wykorzystać swoją wiedzę.

Niektórzy uczniowie skorzystali też z okazji podzielenia się własnymi prywatnymi problemami podkreślają, że dzięki integracji rówieśniczej na chwilę mogą zapomnieć o trudach codziennego życia rodzinnego. To działania na terenie szkoły dają im odskocznnię od codziennych problemów w życiu rodzinnym- Proszę pani „ Bo tu w szkole jest cisza i spokój”. Młodzież pochodzi z różnych środowisk, głównie wiejskich. W szkole mają wsparcie i możliwość realizacji swoich pasji i zainteresowań. Młodzież podkreśliła też znaczenie umiejętności, które nabędą w szkole. Zdają sobie sprawę z faktu, że będą mogli wykorzystać je *do rozwoju kompetencji potrzebnych na rynku pracy nie tylko w naszym regionie, ale również w Polsce i na świecie. Połączenie umiejętności technicznych i kompetencji interpersonalnych jest fundamentem przyszłych stanowisk pożądanym przez pracodawcę.*

Proszę pani : „Dziś ważna jest znajomość nowych technologii, programowania, umiejętność nie tylko obsługi podstawowych programów komputerowych”.

Młodzież doskonale zdaje sobie sprawę z faktu, że projekty, mają na celu pokazanie i zachęcenie do nauki poprzez zabawę i wspólne eksperymentowanie.

Partnerstwo/Inicjatywa 11. Młodzi...Gniewni...Kulturalni...

Data, godzina rozpoczęcia panelu: 13.06.2024, godz. 16:00- 18:00; miejsce: Miejska Biblioteka Publiczna im. Władysława Broniewskiego w Lubaczowie; przedstawiciele partnerstwa: Anna Kordys (PCK), Katarzyna Pelc- Antonik (MBP), Iwona Pelc- Żurawel (MOW), Łukasz Czerski, Joanna Pik (Dom Dziecka); uczestnicy: 11 osób (dziesięciu chłopców, jedna dziewczyna) w wieku 14- 18 lat

W dniu 13.06.2024 r. zorganizowano spotkanie dla młodzieży uczestniczące jw projekcie BMK- z Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Lubaczowie i Domu Dziecka w Nowej Grobli. W spotkaniu uczestniczyli także: Anna Kordys Koordynator projektu, przedstawiciele partnerów: MBP w Lubaczowie Katarzyna Pelc-Antonik, MOWw Lubaczowie- Iwona Pelc-Żurawel, Joanna Proboła i Joanna Otulak oraz Domu Dzieckaw Nowej Grobli Łukasz Czerski i Joanna Pik. Na spotkanie zaproszony został Dowódca Jednostki Strzeleckiej 2033- Tomasz Szczygieł, który młodym ludziom przedstawił ofertę szkoleniową Strzelców.

Na początku spotkania podsumowaliśmy spacer organizowane w Lubaczowiei Nowej Grobli. Jak się okazuje młodzi ludzie chętnie spędzają czas wolny na świeżym powietrzu, tj. spacery do lasu czy nad rzekę, gra w piłkę, słuchanie muzyki. Niektórzy posiadają talenty i starają się je rozwijać, m.in. jazda konno, taniec, śpiew. Niektórzy chętnie czytają książki.

Młodzież chętnie korzysta z oferty kulturalnej zarówno placówek, w których obecnie przebywa, jak też instytucji kultury w Lubaczowie i Nowej Grobli. Kiedy jednak wracają do swoich domów rodzinnych brakuje im motywacji do uczestnictwa w kulturze, być może także środowisko, w którym przyszło im funkcjonować taką formą nie jest zainteresowane.

Wspólne spacer i rozmowy w dniu 12 czerwca sprawiły, że młodzież, na początku dość ostrożnie, ale na zakończenie, otworzyła się na dorosłych i zaczęła mówić o swoich marzeniach i potrzebach związanych z kulturą. Młodzi ludzie trochę z niedowierzaniem przyjęli informację, że to właśnie od nich zależy co będziemy realizować w ramach projektu. Trudno było im uwierzyć w ich sprawczą moc. Niemniej jednak zachęcenie przez Koordynatora otworzyli się na projekt i wspólnymi siłami udało się wypunktować to, co ewentualnie chcieliby realizować.

Priorytetem projektu według młodzieży jest wyjazd. Tak więc zdecydowaliśmy o jedno lub dwudniowym wyjeździe, który nie tylko będzie miał za zadanie zintegrować grupę, ale przede wszystkim sprawił, aby wszyscy dobrze się bawili, być może także poznali historię i atrakcje regionu, w którym w chwili obecnej przyszło im żyć. Należy zwrócić uwagę, że część młodych ludzi, którzy wezmą udział w projekcie pochodzi z różnych regionów Polski, m in. ze Śląska, z Rzeszowa, Krakowa, Poznania czy Warszawy. Ogromnym zainteresowaniem, zwłaszcza wśród chłopców cieszyła się oferta Jednostki Strzeleckiej 2033, zajęć survivalowych z połączeniem działań w terenie, która przedstawił Pan Tomasz Szczygieł. Na ofertę odpowiedziała także uczestnicząca tego dnia w spotkaniu dziewczyna, która także wykazywała zainteresowanie. Marzeniem młodzieży jest spotkać się z ich idolami. Rozmawialiśmy o takich osobach jak, Mateusz Kubiszyn, pochodzący z Lubaczowa zawodnik MMA, Kuba Błaszczkowski piłkarz z trudną historią rodzinną, Jerzy Górski, który z narkomana stał się ironmenem czy Kamil Labudda popularny, zwłaszcza wśród młodych ludzi youtuber Budda.

Chłopcy zainteresowani byli także paintballem, dziewczyny warsztatami beauty. Wszyscy chętnie wzięliby udział w warsztatach z fotografii, które zakończą się wystawą. Młodzi ludzie wykazują gotowość w uczestnictwie w projekcie. Jednak ze względów organizacyjnych mogą się one odbyć dopiero po wakacjach (okres wakacyjny młodzi ludzie spędzą w swoich rodzinnych środowiskach). W sumie udział w projekcie zadeklarowało 14 osób- 7 z MOWw Lubaczowie i 7 z Domu Dziecka w Nowej Grobli.

Partnerstwo/Inicjatywa 12. RazeM – O sobie samym

Data: 17.06.2024 r.; miejsce: Gminna Biblioteka Publiczna w Bojanowie; liczba osób 7 osób; czas: 2 h.

Panel dyskusyjny miał miejsce w Gminnej Bibliotece Publicznej, kilka dni po odbytych spacerze. Uczestnicy przekazali notesy i rozpoczęliśmy analizę. Młodzież była zaangażowana w dyskusję, aczkolwiek na początku czuć było pewnego rodzaju opór. Po chwili nabrała śmiałości i zaczęła bez stresu opowiadać o tym jak spędza wolny czas, ile w tym czasie miejsca zajmuje kultura, czy są świadomi tego kiedy uczestniczą w kulturze, a kiedy nie. Okazało się, że młodzież nie była świadoma, że oglądanie filmów to też jest rodzaj uczestniczenia w kulturze (osoby uzupełniające notes wiedziały, po wcześniejszych pytaniach). Na pytanie czego im najbardziej brakuje z życia kulturalnego, z czego skorzystaliby gdyby mieli do tego dostęp albo było to coś bliżej nich – padła odpowiedź , że chcieliby zobaczyć jak się profesjonalnie nagrywa podcasty, chcieliby porozmawiać z podcasterami o ich pomysłach na swoje kanały, skąd takie pomysły i czy się nie bali swojego debiutu.

Na pytanie o ulubionego podcastera albo takiego z jakim chcieliby się spotkać nie potrafili udzielić odpowiedzi, ale chcieliby poznać tajniki nagrywania podcastów, ponieważ młodzi ludzie uważają, że jest to teraz na czasie i jest to atrakcyjna forma wyrażania siebie.

W związku z powyższym koordynator, który jest z wykształcenia politologiem poprowadził rozmowę w taki sposób, że młodzież zaczęła mówić wprost o oczekiwaniach względem projektu.

Zauważyliśmy, że młodzież jest pozornie biegła w otaczającym nas świecie, internet nie stanowi dla niej żadnej bariery, ale po propozycji warsztatowej okazało się, że nie wszystkie terminy są jej znane. Coś się obojętnie o uszy, ale nie potrafiła wyjaśnić o co konkretnie chodzi.

Doszliśmy wspólnie do porozumienia, że warsztaty mają dać nową wiedzę, żeby czuć się pewnie i swobodnie we wszelkich nowinkach na rynku.

Chcieliśmy żeby nasz projekt był przydatny w późniejszym życiu, żeby dał młodym ludziom narzędzia, które zostaną z nimi na zawsze, żeby młodzi ludzie uzyskali cenne wskazówki i mogli je stosować w późniejszym czasie.

Zauważyliśmy, że młodzież pragnie spotkania z kimś, kto może być dla niej autorytetem. Z tego też powodu chcielibyśmy też zaproponować młodym ludziom warsztaty z autoprezentacji, autopromocji, storytellingu i podcastingu. Przystali na chętnie, nawet nie wiedzieli, że takie warsztaty są. Po ponad dwóch godzinach rozmów i analiz przeplatanych muzyką ustaliliśmy czego będzie dotyczył nasz projekt.

Będzie to projekt odpowiadający w pewien sposób na zainteresowania młodzieży, a przede wszystkim dający jej kompetencje i umiejętności, które będą z nimi na długie lata.

Partnerstwo/Inicjatywa 13. Ta Nasza Młodość / Kultura kontra natura

Data: 14.06.2024; godz. 14.00; miejsce: sala lekcyjna w szkole w Nehrybce; liczba uczestników: 12 osób oraz Małgorzata Rysak i Katarzyna Grabka; czas trwania: 1 godzina.

Panel dyskusyjny odbył się od razu po spacerze, dzięki temu na świeżo rozpatrywaliśmy tematy poruszane podczas spaceru i mogliśmy je podsumować. Podczas rozmowy młodzież poruszyła tematy

Boisko przyszkolne jako ważny punkt spotkań. Powody odwiedzania tego miejsca: lokalizacja, centrum, przestrzeń, przyroda, zaciszne miejsca, ławki, kontakt z przyrodą oraz aktywność fizyczna.

Centrum Integracji Wsi. Powody odwiedzania miejsca: lokalizacja, centrum, przestronne sale, miejsca do siedzenia, gry planszowe, alternatywa na zimne dni, miejsce do spotkań, wydarzenia kulturalne, zaangażowanie w życie społeczne.

Młodzież spędza najwięcej wolnego czasu przy telefonach komórkowych, oraz grając w gry komputerowe, które stały się podstawowym narzędziem komunikacji, informacji oraz rozrywki. Młodzi ludzie na telefonach : oglądają filmy, słuchają muzyki, spędzają czas na portalach społecznościowych, szukają informacji o wydarzeniach lokalnych. Telefony są źródłem kontaktu, komunikacji i informacji, zawsze dostępnej – na wyciągnięcie ręki. Nawet podczas spotkań bardzo często używają telefonów. Jednak takie doświadczanie świata nie wystarcza młodzieży. Dość aktywnie szuka ona form kontaktu fizycznego, namacalnego, szczególnie w relacjach koleżeńskich , przyjacielskich oraz w grupach.

Rozmawialiśmy o szeroko pojętej kulturze, na początku młodzi ludzie mówiąc o kulturze od razu myśleli o wyjściu do teatru czy galerii sztuki, w trakcie rozmowy doszliśmy jednak do wniosków, iż istnieje kultura fizyczna – czyli sport jest formą kultury, działania na rzecz natury i ekologii również mogą być działaniami z zakresu kultury.

Poruszyliśmy również tematy problematyczne, jakie bariery mają młodzi ludzie aby szerzej uczestniczyć w kulturze?

Dlaczego młodzi ludzie nie podejmują większych, samodzielnych działań zmierzających do pełniejszego uczestniczenia w kulturze?

- brak motywacji
- brak wiary w swoje możliwości szczególnie brak wiary w swoją decyzyjność (młodzież w przedziale wiekowym 13- 16 lat)
- brak platformy – informacji, miejsca do wspólnego działania,
- brak środków finansowych
- perspektywa porażki
- przeciążenie nauką szkolną, co za tym idzie brak czasu na rozrywkę oraz udział w kulturze

Młodzież wyraziła również zdanie iż brakuje im miejsca, na niepogodę w którym mogliby działać swobodnie, nie na zasadzie ucześnieczania na zajęcia dodatkowe ale bardziej swobodnego w którym sami decydowaliby jak spędzać czas, zainspirowani jedynie możliwościami, np. Sala ze stolikami do pracy twórczej, sala wypoczynkowa, sala – otwarta przestrzeń - do zabaw ruchowych , ćwiczeń itp.

Młodzież uczestnicząca w panelu dyskusyjnym oraz spacerze dość chętnie bierze udział w inicjatywach organizowanych przez szkołę i lokalną społeczność, interesuje się lokalną historią oraz środowiskiem. Młodzież wyraziła chęć udziału w działaniach w których będą mogli aktywnie spędzać ze sobą wspólnie czas – czyli integracja rówieśnicza, przebywanie we własnym gronie – wymiana doświadczeń jest dla nich bardzo ważna. Grupa chętnie mówiła o działaniach typu survival i działań w plenerze(chłopcy) oraz działaniach artystycznych typu ozdoby ubrań, malowanie, biżuteria, ozdabianie przedmiotów użytkowych. Młodzież wyraziła opinie że znacznie chętniej bierze udział w wydarzeniach kulturalnych w towarzystwie osób zaprzyjaźnionych i kolegów.

Młodzież na początku spotkania była małowówna i trzeba było ją „rozruszać”, była poruszona a nawet zdezorientowana sytuacją w której uświadomiła sobie że to ona ma przejąć inicjatywę. Młodzież była

bardzo przejęta badaniem i analizą, niechętnie wyraziła zgodę na zdjęcia. Młodzież podeszła do tematu bardzo poważnie, zdziwiona ale również dumna że ktoś pyta ich o zdanie i bierze je pod uwagę.

Wytyczne do realizacji projektu to:

- ułatwienie dostępu do kultury – dojazd, bilety, wydarzenie na miejscu, przewodnik
- stworzenie miejsca wspólnych twórczych działań nie tylko odbiór kultury ale jej tworzenie
- podjęcie działań na rzecz budowania wiary we własne siły i swoją decyzyjność w formie warsztatów
- działania na rzecz pogłębiania wiedzy o lokalnej historii i środowisku
- integracja młodzieży z różnymi środowiskami lokalnymi np. seniorami i KGW

Partnerstwo/Inicjatywa 14. Z Historią w Tle... / Z historią w tle...

Data: 17.06.2024 r.; miejsce spotkania: pracownia plastyczna JOKiS; liczba osób: 12 osób (tj.: członkowie Stowarzyszenia „Pąsowa Róża” – partnera projektu, w tym koordynator, przedstawiciel JOKiS – partnera projektu, koordynator oraz 5 przedstawiciele grupy nieformalnej młodzieży – partnera projektu, w tym koordynator).

Po krótkim przedstawieniu danych zebranych w notesach kultury i zebranych podczas spacerów, przystąpiliśmy do identyfikacji potrzeb młodzieży podczas luźnej rozmowy. Młodzież jest zainteresowana zajęciami plastycznymi, takimi jak tworzenie ceramiki, linorytu, fotografia czy nauka szycia, ale podstawowymi barierami w spróbowaniu swoich sił w tych dziedzinach dotychczas były wysokie dla nich koszty oraz brak wiedzy na temat miejsc, które realizują wyżej wymienione tematy.

Wszyscy członkowie grupy młodzieży wyrazili zainteresowanie historią II wojny światowej (o czym mówili już podczas spaceru). Ku zdumieniu koordynatorów, wyrazili chęć uczestnictwa w wycieczce do obozu koncentracyjnego z przewodnikiem, który opowiedziałby im o historii danego miejsca.

Prawie wszyscy członkowie grupy młodzieży wyrazili również zainteresowanie muzyką, uczyli się gry na instrumentach w Szkole Muzycznej, aczkolwiek preferują różne gatunki muzyczne i nie wyrazili chęci zgłębiania tego tematu w projekcie.

Największymi barierami w spełnianiu swoich zainteresowań zgłoszonymi przez młodzież są:

- brak czasu;
- brak pieniędzy;
- brak informacji;
- brak towarzystwa (znajomych, przyjaciół) chętnego do współuczestnictwa w działaniach kulturalnych;
- transport na wydarzenia/ zajęcia, szczególnie z mniejszych miejscowości i obrzeży Jarosławia do centrum miasta (obecnie trwa remont na kilku odcinkach dojazdowych do centrum, przez co transport wydłużył się kilkukrotnie, co zniechęca do udziału w wydarzeniach w mieście).

Młodzież nie była zorientowana w ofercie JOKiS, nie miała informacji o warsztatach, zajęciach i wydarzeniach organizowanych również dla ich grupy wiekowej. Obecni wyrazili zdziwienie i rozczarowanie, że nie wiedzieli o odbywających się stale zajęciach np. z grafiki warsztatowej, rysunku czy ceramiki, w których mogliby uczestniczyć przez cały ubiegły rok. Pomimo informowania o w/wymienionych aktywnościach na portalach społecznościowych, stronach internetowych i plakatach w przestrzeni miejskiej, taka informacja do nich nie dotarła.